

Stichting **Thijssse's Hof**

*Planten- en vogeltuin in het
Bloemendaalsche Bosch*

Jaarverslag 2018

In memoriam Ger Londo

Ger Londo was een Haarlemmer, net als ik. Hij was 13 jaar ouder, dus heb ik hem nooit als jong mens meegemaakt. Als middelbaar scholier was hij al in Thijsses hof, en uiteraard in "onze" duinen. We kunnen wel stellen dat mede door Thijsses Hof Ger bioloog is geworden, en vooral botanicus en bovenal ecooloog. Toen Ger ecooloog was heeft hij belangrijk bijgedragen aan de kwaliteit van de Hof.

Thijsses Hof heeft Ger gevormd en omgekeerd heeft Ger de Hof gevormd. Dankzij de persoonlijke inspanningen van Ger is de hof in 2016 nationaal groen cultuurmonument geworden. Hij wist de procedure en kende de juiste termen om binnen een jaar deze status voor de Hof te verwerven. Wij zijn nu 94 jaar oud, het ontwerp van Springer is al die jaren in stand gehouden, wij presenteren de natuur van de duinen en geven voorlichting aan schoolkinderen en volwassenen.

Dankzij de adviezen van Ger heeft Thijsses Hof zich aangepast in de loop der jaren aan allerlei veranderingen in het milieu en in de maatschappij. Zijn ecologische kennis en inzicht werd door de medewerkers van de hof vertaald in voorlichting aan kinderen. Dat is niet belerend en evenmin oppervlakkig. De essentie is om in de geest

van Jac. P. Thijsses het PLEZIER in de omgang met de natuur door te geven. Thijsses zei: een uur buiten doet meer dan 6 uur in een schoollokaal. Men moet wel de gedegen kennis hebben van de natuur om een aansprekend en plezierig verhaal door te vertellen. Ger leverde die kennis die de kwaliteit van de hof in stand houdt en die de "grondstof" is voor onze verhalen.

Bijvoorbeeld het belangrijke punt dat men de bodem niet moet roeren en zo min mogelijk op de begroeiing mag stappen. Beide handelingen verstoren en verdichten de bovenlaag, wat slecht is voor de strooiselvertering en slecht voor het dierenleven in de strooisellaag. Dit technisch correcte maar enigszins saaie verhaal wordt door ons als volgt verteld: 'De Hof is verdeeld in twee stukken. De paden voor de mensen en de rest voor de planten en de dieren. Daarom moeten wij op de paden blijven. Want als je naast het pad gaat staan en je luistert heel goed, dan hoor je onder je voeten "auw, auw", want dan sta je op een klein diertje'.

De Hof presenteert de natuur van de duinen, maar aangevuld met aansprekende plantensoorten uit de rest van Nederland, zoals Kievits-

bloem, Grote centaurie, Wilde marjolein, Moeraswolfsmelk, Maretak, Betonie, Grote pimpinel en nog heel wat meer. Daarbij past het idee, om ook een stukje heidebegroeiing te hebben, als voorbeeld van de kalkarme droge duinen. Dit is dus kunstmatig aangelegd. Maar op de nog steeds kalkhoudende ondergrond van de hof, gecombineerd met de alom aanwezige stikstofdeken, is stuikheide niet duurzaam vegetatievormend te krijgen in de Hof. Toch houden wij de struikheide als losse pollen kunstmatig in stand, met

stond een biotoop voor het hondskruid, een zeldzame orchidee uit de duinen, die zich daar inderdaad heeft gevestigd als blijvende soort, al meer dan twintig jaar.

Een tweede toevoeging aan de verhalen in de Hof is het wonderlijke verschijnsel dat in de duinrel met haar voedselarm schoon duin-grondwater een begroeiing staat van voedselrijke natte milieu's: Witte waterkers, riet, lisdodde, blauwalgkolonies. De verklaring is, dat het langs stromende voedselarme grondwater toch veel voedsel levert aan de plantenwortels. Met een moeilijk woord heet dat Rheotroof = voeding door langs stromend water. Dat het water echt stroomt, al gaat dat langzaam, kan men zien aan het ijzerbacterievlies en aan de aanwezigheid van Lidsteng en Galigaan. En bij vriezend weer ligt er wel ijs in de vijver, maar niet in het duinrelletje.

Ger Londo was niet alleen een enthousiast en goed botanicus - ecoloog. Hij was ook een prettig mens, die zijn kennis graag doorgaf. Denk maar aan zijn boek 'Natuurtuinen en -parken'. En het fijne van Ger is, dat hij op zijn best was als hij met geïnteresseerde leken sprak. Ikzelf heb heel vaak in andere heemtuinen dan Thijsse's Hof gehoord, hoe enthousiast men was als Ger Londo was langs geweest. Hij verstond de kunst om zijn kennis zo te verwoorden, dat een ander er wat mee kon. Die doorwerking van zijn kennis is niet alleen in allerlei natuur-beheer terug te vinden, ook in educatieve zaken, binnen en buiten heemtuinen. Vooral gewoon buiten van de begroeiing en het dierenleven genieten.

Daarin is Ger figuurlijk een zoon van Jac. P. Thijsse: één uur buiten doet meer dan zes uur in een leslokaal.

de bijbehorende Bezembrem, Jeneverbes en Gaspeldoorn en schapenzuring. Dat doen we om educatieve reden, om het verhaal van kalkrijke en kalkarme duinen te vertellen. We doen het ook om andere redenen. Voor het publiek is het mooi, dat er variatie is in de Hof, en dat later in de zomer de hei bloeit. Verder leveren schapenzuring en de niet afgemaaide plukken vegetatie levenskansen aan insecten zoals Kleine vuurvlinder en overwinterende rupsen en andere diertjes. Ger legde ons uit, dat een echt heideveld in de hof niet mogelijk is. Maar door aangepast beheer is het idee van heide en de daarachter liggende ecologisch informatie kunstmatig wel vertoonbaar.

Een ander voorbeeld van de positieve bemoeienis van Ger met de Hof is het probleem met de vijver. In de 70-er jaren stond de vijver regelmatig droog door de sterke ontwatering in de aangrenzende duinen. De centrale vijver in de hof is esthetisch en om zijn natuurwaarde van cruciaal belang. Dus werd de vijver uitgediept en aan de westzijde werd een kunstmatig duinrelletje gegraven om meer schoon duingrondwater in de verdiepte vijver te krijgen. Dat had een ieder kunnen bedenken. Ger bedacht extra dingen. Het uitgegraven zand werd tot een extra duin verwerkt met een echte noordhelling. Zo ont-

Financiën

De vorig jaar ingezette trend naar een geringer verlies hebben we gelukkig over 2018 kunnen vasthouden door de iets hogere donaties, iets hogere inkomsten uit activiteiten en iets lagere kosten. Net als vorig jaar zijn er even veel nieuwe donateurs bijgekomen dan de afname door overlijden en opzeggingen. Ons donateursbestand blijft stabiel op een aantal van circa 1000 donateurs. Wij blijven u vragen ons te helpen met het werven van nieuwe donateurs door familie, vrienden of kennissen mee te nemen op een mooie wandeling in de Hof.

Van de Vereniging Natuurmonumenten en Landschap Noord Holland mochten we het afgelopen jaar weer donaties ontvangen.

De door de J.C. Ruigrok Stichting geschonken € 10.000,- is geheel besteed aan een nieuwe toegangspoort. Ook is tussen de nieuwe ingang en het mooi gerestaureerde Pannenkoekenhuisje een nieuw hek geplaatst waardoor de zichtbaarheid en daarmee de vindbaarheid van de Hof sterk is verbeterd. Het geld hiervoor kwam uit de nog bestaande bestemmingsreserve van schenkingen van de Louisa van der Velden Stichting en de Bredius Stichting.

Diverse activiteiten zoals verhuur van ons instructielokaal, betaalde rondleidingen, gegeven lezingen en hogere bijdragen van scholen droegen wederom bij het verlies te beperken. Steeds

vaker weten kleine groepen belangstellenden ons te vinden voor een rondleiding al of niet gecombineerd met een lunch in het gerenoveerde Pannenkoekenhuisje.

De afhankelijkheid van opbrengsten uit vermogen, legaten en schenkingen blijft belangrijk. Ook in 2018 hebben wij uit ons vermogen moeten putten om het verlies te compenseren. Door de sterke daling van de beurskoersen eind 2018 was ons vermogen met 8% gedaald, echter een "papieren" ongerealiseerd verlies, inmiddels weer geheel teniet gedaan.

De uitgaven zijn vrijwel onveranderd gebleven door een zuinig beleid. De grootste kosten zijn lonen en sociale lasten en voor onderhoud en beheer, mede door onze vrijwilligers beheersbaar. Zij blijven de handen uit de mouwen steken zowel in de tuin als bij de begeleiding van de schoolkinderen en bij rondleidingen.

Denkt u ook eens aan een jaarlijkse schenking per vastgelegde overeenkomst periodieke gift in geld, volledig en drempelvrij aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Wij willen u daar graag bij helpen en hebben de formulieren daarvoor. Ook met legateren kunnen wij u van dienst zijn.

Geert Jan Haan
Penningmeester

Exploitatierkening 2018 (alle getallen in euro)

Inkomsten

Donaties	36.320
Natuur Mon., Landschap NH	1.363
Ontvangsten kas, boeken, diversen	2.497
Huur lokaal, rondleidingen	3.161
Scholenbijdragen	4.086
Rente, dividenden, winsten	<u>6.081</u>
Subtotaal inkomsten	53.508
Exploitatietekort	<u>6.244</u>
<i>Totaal</i>	<u>59.752</u>

Uitgaven

Lonen en sociale lasten	41.848
Onderhoud park	2.021
Educatieve activiteiten	758
Huisvesting en energie	5.612
Kantoor, post, internet	2.192
Drukwerk	3.031
Beheer, bank, representatie	3.461
Inrichting	<u>829</u>
<i>Totaal</i>	<u>59.752</u>

Wij ontvingen twee legaten van in totaal € 3.500,- van overledenen die onvermeld wilden blijven. De legaten worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Voor een volledig overzicht kunt u onze website raadplegen.

Geert-Jan Haan, penningmeester

Het poeltje wordt door Johan weer zichtbaar gemaakt. Direct achter hem zal de zandheuveld voor oa. graafbijen komen.

Knager Eekhoorn scherpte zijn tanden

Vrijwilligersdag. Na de koffie in paviljoen Parnasia in de Kennemerduinen werd uitleg gegeven over het belang van duindoorgraven.

Johan bij de ingang van de "vogelkijkhut" in het instructielokaal. Scholenproject winterpad.

De voorzitter:

Voor Thijssse's Hof was 2018 een jaar waarin veel gebeurde. Soms zichtbaar, soms wat meer verstopt. Allereerst de duinflora van Thijssse's Hof. De lange droge zomer kreeg gelukkig nauwelijks grip op de flora van de Hof. Prachtig te zien hoe de natuur in de weken en maanden er na zich herpakt. Helaas kwam halverwege vorig jaar de lekkage van de kleine vijver aan het licht. Een onderzoek is gestart over hoe en wanneer deze kleine vijver kan worden hersteld met behoud van de boeiende biotoop op en aan het kademuurtje.

Gelukkig meer zichtbaar waren de activiteiten in Thijssse's Hof, gedragen door de tomeloze inzet van tientallen vrijwilligers onder leiding van hovenier Johan Görtemöller. Niet alleen de onderhoudswerkzaamheden in Thijssse's Hof, maar ook verschillende evenementen als de Stinzenplantendag, donateursdag en Nationale Monumentendag werden in de Hof georganiseerd. En niet te vergeten de landelijke Natuurwerkdag. Door velen werd de nieuwe kruidentuin aangelegd. Een mooi educatief onderdeel dat wordt opgenomen in het succesvolle Scholenpad.

Thijssse's Hof was ook zichtbaar bij verschillende evenementen; de Regionale Vogeldag in Spaarndam, de jaarmarkt van Bloemendaal en het 25-jarige bestaan van de landelijke stichting Oase. Hoewel deze blikvanger in 2018 nog niet te zien was, werd er al hard aan gewerkt: Het nieuwe toegangshek, dat begin januari 2019 door burgemeester Elbert Roest werd geopend.

Binnen het bestuur waren er ook veranderingen. Dit door het plotselinge vertrek van voorzitter Henk Wijkhuisen. Dat snel volgde op het eerdere

afscheid van secretaris Carla Meyer. Beiden stapten in het voorjaar over naar de Bloemendaalse politiek. Gelukkig is Dick Saher bereid gevonden het stokje van Carla over te nemen, en kreeg ik het vertrouwen als nieuwe bestuursvoorzitter.

Eind december ontvingen we het droevige bericht van het overlijden van ons oud-bestuurslid Ger Londo. Ger heeft jarenlang in het bestuur de functie van dagelijks beheer met veel passie en kunde vervuld, en ontving daarvoor in 2016 uit handen van Henk Wijkhuisen de goud-vergulde Jac. P. Thijssse Penning. In deze uitgave treft u een in memoriam van Ger Londo.

Jaarlijks genieten duizenden mensen, jong en oud, van de Hof. Eén van de pareltjes is het bezoek van schoolklassen aan de oudste heemtuin van Nederland. Het Scholenpad, waarbij in 2018 maar liefst 44 klassen van basisscholen met ruim 1100 kinderen een leerzaam bezoek aan de Hof brachten. Maar ook andere belangstellenden komen naar de Hof om al het moois te zien of een excursie mee te maken. Het gaat in totaal al gauw om zo'n 15.000 bezoeken.

Het werk van tientallen vrijwilligers en de donaties van velen zorgen ervoor dat u kan blijven genieten en leren van de duinflora van onze Hof. Graag bedank ik namens het bestuur, onze hovenier Johan, de vele vrijwilligers en vele donateurs, die zich het afgelopen jaar in verschillende rollen hebben ingezet voor Thijssse's Hof.

Arjen Overbeek

Het Scholenproject

Dat niet elk pad zijn naam eer aan doet hebben we dit jaar ondervonden.

De hoge temperaturen tijdens het Winterpad deden meer denken aan een zonnig voorjaar dan aan een ijzige winter! Gelukkig trokken vogels en dieren op de voederplaats zich daar niets van aan. Wat werd er veel gespot: o.a. een mannetjes- en vrouwtjes specht, eekhoorns, bosmuisjes maar ook een buizerd, die ervoor zorgde dat de voederplek soms leeg bleef.

Het Lentepad daarentegen deed meer aan de winter denken, met ijs op de kleine vijver en verkleumde kindervingers. En het Herfstpad bleef nog lang in de zomerstand, waardoor de herfstkleuren op zich lieten wachten.

Elk seizoen proberen wij de opdrachten mee te laten bewegen met wat de natuur in de Hof te bieden heeft, dat was dit jaar een hele uitdaging.

Vijfentwintig scholen uit Bloemendaal, Overveen, Aerdenhout, Heemstede, Haarlem, Santpoort en Velsbroek namen met 43 groepen deel, 6 meer dan in 2017. We hebben de duur

van het scholenpad daarom van 11 naar 12 dagen gebracht.

De Parnassia school heeft ons verlaten en de Bavo school Westergracht slaat een jaartje over.

Wat is het Scholenproject zonder onze enthousiaste vrijwilligers. Zij zorgden er voor dat ruim 4000 leerlingen konden voelen, proeven, ruiken, luisteren en verwonderen in de Hof. Om in de woorden van Jac. P. Thijsse te blijven, laten zij de leerlingen "het onvergetelijke beleven" .

De "vogelkijkhut" heeft zijn definitieve vorm gekregen. Vogels spotten tijdens het Winterpad in een hut is een stuk leuker en het geeft rust voor de andere groepen.

De nieuwe waterpomp blijkt een mooie aanwinst. De vraag waar dat pompwater nu naar smaakt, leverde soms originele antwoorden op: zand, bloed, ijzer, vies, blubber, getver.

Voor 2019 wordt er gewerkt aan de plaatsing van een zonnwijzer en nagedacht over nieuwe opdrachten.

Leerlingen van groep 6 nemen een (grond)watermonster

Wat gebeurde er in en om de Hof?

Beheerder en hovenier Johan Görtemöller - kijkt terug op een goed besteed, maar nogal druk jaar.

Mijn eerste volledige jaar aan de Hof, en wat voor jaar! Twee bestuursleden de politiek in, dus moesten zij Thijsse's Hof verlaten. Al snel stond Dick Saher op om Carla Meyer te vervangen als secretaris en Arjen Overbeek kwam in de plaats van Henk Wijkhuizen als nieuwe voorzitter. Het beheer heeft daar niet onder geleden want Dik Vonk en Bart van Tooren stonden mij bij in het onderhoud, wat betreft het theoretische gedeelte. Veel overleg over achterstallig onderhoud en kijken naar de toekomst.

Thijsse's Hof wordt steeds meer mijn plek. Met behulp van de vele (tuin) vrijwilligers die hier al jaren werken creëren we steeds meer ruimte voor de juiste begroeiing. Hoge bomen maken plaats voor struiken en waar nodig maken struiken plaats voor kruidachtigen. Monocultuur op bepaalde plekken wordt aangepakt en ook gewassen die overheersen (schaafstro) wordt zoveel mogelijk bestreden. Doordat er open plekken ontstaan komen er ook bijzondere zwammen tevoorschijn zoals de 'Anemoonbekerzwam'.

Het blotevoetenpad is klaar en er wordt veel gebruik van gemaakt. Kinderen, maar ook ouders en grootouders liepen met veel plezier over het bijzondere pad. Een dennenappel voelt anders in de hand dan onder je voeten!

Schoenen en sokken uit! Voel met je blote voeten de verschillen tussen glad en stroef, zacht en hard, nat en droog. Hoe voelt het om over dennenappels of schelpen te lopen? Of voel je liever een zacht mostapijt? Het lopen op blote voeten is heel apart. Het prikkelt je zintuigen! Het pad is zeer gevarieerd en leuk om te doen. Je loopt over een lengte van ongeveer 100 meter door de hof en komt van alles tegen.

Ook de **Open-Plek** is klaar en een succes; deze wordt gebruikt om verhalen te vertellen, naar vogels te luisteren of in alle rust een boek te lezen (door vrijwilligers). De plek is alleen toegankelijk onder begeleiding van een gids. Dit om de rust van de plek te waarborgen voor oa. broedende vogels.

Doordat de samenwerking met het pannenkoekenhuisje beter gaat, is er in overleg een kruidentuin aangelegd achter dit fraaie restaurantje. Een mooi project voor de **Natuurwerkdag**.

Veel mensen hadden zich ingeschreven en het was dan ook een gezellige dag. Veel werk verzet en het tuintje is zo goed als klaar. In 2019 worden de laatste kruiden geplant en gezaaid.

De kruidentuin is ook voor het Scholenpad een mooie toevoeging. Diverse soorten munt, look en mediterrane kruiden zijn aanwezig. Ruiken en proeven is een heerlijke beleving voor de kinderen.

25 jarig bestaan van Oase!

Er werd in Utrecht een feest georganiseerd voor en door stichting Oase. Thijsses Hof was uitgenodigd om daar aanwezig te zijn met een kraam samen met andere heemtuinen uit Nederland en België. Hier was ook de start van de **SNTP** (Samenwerkende Natuurrijke Tuinen en Parken), de vereniging voor heemtuinen. Als voorzitter van deze "nieuwe" vereniging zet Thijsses Hof zich in om meer met elkaar in contact te komen en zo beter te gaan samenwerken.

Ondanks het natte weer was de **Stinsenplantendag** een succes. Meer dan 400 mensen bezochten Thijsses Hof. Deze door het IVN georganiseerde -dag is al jaren een mooi evenement. Ook dit jaar weer i.s.m. het Sterren College Haarlem. De leerlingen verzorgden een workshop, verkoop van stinsenplanten en de koffie/thee. Verder waren er rondleidingen, verhalen en lezingen.

In en bij Fort Benoorden Spaarndam organiseerde het IVN de **Nationale vogeldag**. Het weer was niet al te best, maar dat weerhield bijna 500 mensen niet om vogels te komen kijken. Thijsse's Hof heeft een deel van haar collectie aan opgezette vogels uitgeleend voor een expositie in het Fort. Buiten hebben wij een kraam neergezet om reclame te maken en folders uit te delen.

Dagkoekoeksbloem

Van de **Postcode loterij** ontvingen wij een mooi bedrag, waarvoor degelijk tuingereedschap werd aangeschaft.

Ook dit jaar weer op de **jaarmarkt** in Bloemendaal gestaan (geen IVN, dus mooi weer..) Zeer geslaagde dag, veel vrijwilligers voor en achter de kraam. Enthousiaste mensen die zich kwamen informeren en dat leidde dus ook tot -nieuwe donateurs!

Plannen voor komend jaar:

De twee kleine vijvers worden dit jaar hersteld
Insecten krijgen de ruimte

Nog meer dichte stukken bos open maken

Nieuwe aanplant

Meer pr.

En nog veel meer.

Graag tot ziens!

Wilde peen

Foto voorpagina: Scholenproject. Een groepje jonge eekhoorns wordt gevolgd.
Foto: Adri Leemreize, educatie

Natuurbeheer

Het meest opvallende in 2018 is de heel lange en heel hete zomer geweest.

De verzorgers van de demonstratie-strook hebben heel veel water moeten aanslepen! Bij de werkschuur is een grondwaterpomp geslagen, wat een handige voorziening is, dicht bij de demonstratie-strook. De vijver is niet droog gevallen, zoals dat in de vorige eeuw in droge zomers gebeurde tijdens de periode van drinkwaterwinning in de aangrenzende duinen. De groei en bloei van de duin-graslandjes is door de droogte korter geweest dan in andere jaren. Het verdrogen van de vegetatie hoeft niet negatief te zijn. Het kan juist gunstig uitpakken. Wanneer het gras (en het massaal aanwezige haakmos) verdroogd is, komt er meer ruimte voor éénjarige soorten en voor kiemplanten van de bloeiende planten zoals Margriet, Wilde peen, knoopkruid en andere bloeiende soorten. We zullen in 2019 zien wat het resultaat wordt.

Niet alleen het gras verdorde. Er is op meer plekken ingegrepen in de kruidlaag. Op de helling aan de kant van de school zijn stukken van de grasmat afgeplagd en opgerooid. Daar is ruimte gemaakt voor tweejarige soorten zoals toorts en teunisbloem en voor de eenjarige Doornappel. Op andere plekken is de dichte mat van kruipende klimop verwijderd. De bedoeling is, dat daar zaden van stinseplanten gaan kiemen, zodat de Hof nog bloemrijker wordt dan hij al is. Ook bosrandplanten als hondsdrif, dagkoekoeksbloem, gevlekte dovenetel en bosandoorn hebben de ruimte nodig, die in de loop der jaren door de voortkruipende klimop is ingepikt.

Een derde manier van kale grond maken is bij het instruكتielokaal gedaan naast het moerasje. Hier is een zandheuvel gemaakt, afgedekt met dakpannen. Op deze plek is niet voor planten gewerkt, maar voor graafbijtjes en andere insecten, die in de grond een nestje maken. De eerste nieuwe bewoonsters hebben de afgelopen zomer al gebruik gemaakt van deze insectenheuvel. Komend voorjaar kunnen wij zien hoe de nakomelingen tevoorschijn komen. Een andere aanwinst is de bank naast de dennenheuvel. Het is een fijne plek om te zitten en te kijken. Naast die bank is een kleine steile rand naast het pad gemaakt. Daar zijn deze zomer kleine kuiltjes waargenomen, mogelijk gemaakt door de lar-

ven van de mierenleeuw. Ieder diertje, dat in het kuiltje rolt, wordt gegrepen en leeg gezogen. Het duurt twee zomers voor de larve volgroeid is. Het volwassen insect is een trage vlieger, herkenbaar aan de antennes in de vorm van een hockeystick.

Roestbruine kromlijf. Foto Dik Vonk

De soorten in de hof stellen je ieder jaar weer voor verrassingen. De tijgerspin die in 2017 massaal aanwezig was, is in 2018 weer schaars, net als de jaren voor 2017. Een heel andere trouwe bewoner van de hof is de roestbruine kromlijf [zie foto]. In juni en juli is de donkerbruine kromme vlieg op grote bloemhoofdjes zoals de Grote centaurie te vinden. Het is een speciaal soort parasietvlieg, die het heeft gemunt op hommels. Het vrouwtje vliegt tegen een hommelm op. En in een fractie van een seconde wipt zij met een speciaal tangetje een segmentrand open van het achterlijf van de hommel. Onder dat randje legt zij een ei. Uit dat ei komt een larfje, die de hommel van binnen leeg eet. Het vreemde is, dat geen mens ooit een hommelm met de parasietlarve heeft ontdekt.

Het Duinroosje - een van de lievelingen in de voorzomer - heeft een merkwaardig jaar beleefd. In de normale bloeiperiode is er niet één bloem open gegaan. Een onbekende aantasting heeft alle bloemknoppen vernield. Mede door de lange warme zomer heeft het roosje in september een tweede bloeiperiode gehad. Dat is ook in de "échte" duinen te zien geweest.

Op de plekken waar in 2016 meer licht is gemaakt voor de ondergroei is de ontwikkeling goed te volgen. Nu de schaduw en de bladval van de bomen is verdwenen, krijgen we meer groei en bloei in de ondergroei. Een verrassing is de anemoonbekerzwam, die reageert op de verandering door zich massaal te ontwikkelen. (foto blz. 8) Deze paddenstoel is ook eerder in de Hof gezien, maar nooit met honderden tegelijk.

Indien onbestelbaar:
Mollaan 4, 2061 BD Bloemendaal

Colofon

Samenstelling van het bestuur van Stichting Thijsses's Hof:

Dhr. A. Overbeek, Haarlem, voorzitter
Dhr. D. Saher, Haarlem, secretaris,
Drs. G.J.H. Haan, Haarlem, penningmeester
Dhr. J.A.H. Leemreize, Overveen, lid
Dr. B.F. van Tooren, Bilthoven, lid
Drs. D.H. Vonk, Haarlem, lid

Correspondentieadres:

Mollaan 4, 2061 BD Bloemendaal.

Tel. 023-5262700

E-mail: info@thijsseshof.nl

Meer informatie over Thijsses's Hof op onze website: www.thijsseshof.nl

Openingstijden van de Hof:

1 maart – 1 april: 9.00 – 16.00 uur, maandag gesloten

zater- en zondagen: 10.00 - 16.00 uur.

1 april – 1 november: 9.00 – 17.00 uur, maandag gesloten

zater- en zondagen 10.00 - 16.00 uur.

1 november – 1 maart: 9.00 – 16.00 uur, zondag en maandag gesloten

N.B.: Pasen en Pinksteren: zondag en maandag open

Tussen kerst en nieuwjaarsdag is de Hof gesloten.

Beheerder-hovenier: Johan Görtemöller

Vervangend beheerder-hovenier: Yneke Bettink / Sander Hartveld

De (vervangend) beheerder-hovenier is gedurende de openingstijden aanspreekbaar voor een vraag, suggestie of extra informatie en is voor u herkenbaar aan bordeaux rode shirt met logo. Het kantoor bevindt zich rechtsonder in het instructielokaal, de werkschuur bevindt zich achter in de Hof.

Rondleidingen:

Iedere eerste zondag van de maanden maart t/m september om 14.00 uur.

Groepen op afspraak: info@thijsseshof.nl

Gebruik instructielokaal:

Scholen en groepen kunnen contact opnemen via info@thijsseshof.nl

Donatiebetaling 2019:

Heeft u uw donatie voor 2019 al betaald? Heel hartelijk dank! Zo niet, dan is dit een mooie herinnering om het alsnog te doen.

Belangrijk te weten: Thijsses's Hof is een ANBI waardoor uw gift fiscaal aftrekbaar is. Als u vastlegt dat u voor minstens 5 jaren een vast bedrag geeft dan is de fiscale aftrek zelfs drempelloos en dus geheel aftrekbaar, zie www.belastingdienst.nl en anders helpen wij u daar graag mee.

Bent u nog geen donateur? Ons bankrekeningnummer is: **NL59 ABNA 0500 729891** ten name van: Stichting Thijsses's Hof te Bloemendaal

